

Dysleksja rozwojowa: jej objawy pojawiają się już w przedszkolu!

U dziecka z trudnościami w czytaniu i pisaniu, które nie otrzyma odpowiedniego wsparcia, nieuchronnie pojawiają się niepowodzenia szkolne, które z czasem mogą doprowadzić do rozwoju wtórnych zaburzeń emocjonalnych. Lepiej więc nie lekceważyć pierwszych objawów dysleksji rozwojowej u dzieci. Dobrze też pamiętać, że dysleksja nie uniemożliwia uzyskiwania wielkich nawet osiągnięć. W gronie dyslektyków znajdziemy **I. Newtona, J.Ch. Andersena i Agatę Christie**.

Określenie: „**dysleksja rozwojowa**” oznacza specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu występujące u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym, spowodowane zaburzeniami niektórych funkcji poznawczych, motorycznych oraz ich integracji, które są uwarunkowane nieprawidłowym funkcjonowaniem układu nerwowego – czytamy na stronie Polskiego Towarzystwa Dysleksji.

Dysleksji nie dotyczy dzieci, których barierą w uczeniu się są niskie zasoby intelektualne, wady słuchu i wzroku, uszkodzenia narządu ruchu, zaburzenia emocjonalne, trudności motywacyjne, zaniedbanie środowiskowe, czy nieadekwatny proces nauczania.

Ryzyko dysleksji dotyczy dzieci z nieharmonijnym rozwojem psychomotorycznym, z nieprawidłowej ciąży, porodu oraz z rodziny, gdzie występowały przypadki opóźnionego rozwoju mowy, czy dysleksja. O ryzyku wystąpienia dysleksji mówimy wówczas, gdy dziecko prawidłowo rozwija się intelektualnie i ma zapewnione dobre warunki środowiskowe, przy czym pojawiają się u niego trudności w rozwoju funkcji analizatora wzrokowego, słuchowego i kinestetyczno-ruchowego.

Sygnaly ryzyka dysleksji

Pierwsze sygnały ryzyka dysleksji rozwojowej są zależne od wieku

Sygnaly ryzyka dysleksji dzieci w pierwszym roku życia

- opóźniony lub nietypowy rozwój ruchowy, dziecko nie raczkuje, nie potrafi utrzymać równowagi w postawie stojącej lub siedzącej, obniżone napięcie mięśniowe,

Sygnaly ryzyka dysleksji dzieci w wieku 2-3 lat

- opóźniony rozwój mowy – w drugim roku życia dziecko nie potrafi wymówić pojedynczych słów, a w 3 r.ż. nie buduje prostych zdań,
- opóźniony rozwój motoryczny i koordynacji wzorkowo-ruchowej – dziecko później niż jego rówieśnicy zaczyna chodzić i biegać, ma problemy z utrzymaniem równowagi podczas chodzenia, ma kłopot z manipulowaniem nawet dużymi elementami, trafieniem klockiem w odpowiedni otwór w

układance, myciem rąk, trafieniem łyżką do buzi, nie rysuje linii pionowych i poziomych, a pod koniec 3 roku życia nie rysuje okręgu,

Sygnaly ryzyka dysleksji dzieci w wieku 3-5 lat

- opóźniony rozwój ruchowy (motoryka duża) – dziecko ma problemy z utrzymaniem równowagi, wolno biega, ma trudności z nauką jazdy na rowerku, hulajnodze, niechętnie podejmuje zabawy ruchowych lub z trudem w nich uczestniczy,
- trudności z orientacją w schemacie ciała i przestrzeń,
- niska sprawność ruchowa rąk (motoryka mała) - dziecko ma problem z wykonaniem czynności samoobsługowych (np. zapinaniem guzików, sznurowaniem butów), słabo radzi sobie z zabawami manipulacyjnymi (np. nawlekaniem koralików, lepieniem z plasteliny, układaniem wkładanek), dziecko nieprawidłowo trzyma ołówek, za mocno lub słabo trzyma kredki i dociska nimi do kartki (może mieć wzmożone lub osłabione napięcie mięśniowe w ręce piszącej),
- trudności z koordynacją wzrokowo-ruchową – dziecko niechętnie rysuje, koloruje, nieumiejętnie przerysowuje np. figury geometryczne, nieumiejętnie układa klocki wg wzoru, puzzle,
- opóźniony rozwój mowy, trudności z wypowiedzianiem długich słów, złożonych zdań, zapamiętywaniem szeregu nazw, np. pór roku, dni tygodnia,

Sygnaly ryzyka dysleksji dzieci w wieku 6-7 lat

- opóźniony rozwój ruchowy – dziecko słabo biega, z trudnością funkcjonuje w zabawach ruchowych, ma problemy z samoobsługą (np. zapinaniem guzików, wiązaniem na kokardę, czy sznurowaniem),
- trudności z orientacją w schemacie ciała i przestrzeń,
- niski poziom graficzny przy rysowaniu zwłaszcza szlaczków i postaci ludzkich, niechętnie podejmuje takie prace,
- mylenie liter, cyfr i kształtów o zbliżonym wyglądzie, np. 1, t, l – m, n, u, w -p, b, d, g – 1, 4, 7 – s, ?. nieprawidłowy chwyt narzędzi pisarskich i nożyczek,
- niechęć do układania układanek, klocków, puzzli,
- trudności w rozumieniu wysłuchanego tekstu, trudności z zapamiętaniem treści wierszyków piosenek, rymowanek, przedstawianiem kolejności wyrazów, gubieniem wyrazów,
- problemy z opanowaniem umiejętności dzielenia wyrazów na sylaby i głoski oraz łączenia sylab i głosek w wyrazy,
- trudności z zapamiętaniem daty, adresu, dni tygodnia, czy pór roku,
- może występować wada wymowy.

Jak pomóc dziecku, u którego obserwuje się niepokojące objawy?

By zweryfikować swoje obserwacje należy współpracować z nauczycielami pracującymi z dziećmi, psychologami i pedagogami z poradni psychologiczno-pedagogicznych (publicznych lub niepublicznych). Dzieciom sześciolatniom warto wykonać badanie przesiewowe Skalą Ryzyka Dysleksji (SRD) M. Bogdanowicz.

W poradni psychologiczno-pedagogicznej psycholog i pedagog mogą przeprowadzić wszechstronną diagnozę pod kątem ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się. Diagnoza powinna obejmować wywiad rozwojowy z rodzicem, wywiad na temat stanu zdrowia dziecka i aktualnego funkcjonowania, analizę opinii od nauczycieli o dziecku, badania psychologiczne (w tym badanie inteligencji), badania pedagogiczne (sprawdzające rozwój funkcji percepcyjno-motorycznych). Diagnoza może być rozszerzona o badania logopedyczne. Ponadto przed rozpoczęciem przez dziecko nauki pisania i czytania ważne jest wykonanie badań medycznych wzorku i słuchu. W zależności od wyników diagnozy z poradni psychologiczno-pedagogicznej, specjalista może skierować dziecko na dodatkowe badania uwagi i przetwarzania

słuchowego oraz badania ortoptyczne. Treningi słuchowe oraz praca nad narządem wzorku mają bardzo dużą skuteczność. Pomagają wyeliminować lub w znacznym stopniu zniwelować trudności w uczeniu się.

W przypadku zdiagnozowania w poradni psychologiczno-pedagogicznej ryzyka wystąpienia dysleksji rozwojowej u dzieci z klas pierwszej i drugiej szkoły podstawowej rodzic może wystąpić z wnioskiem do poradni o wydanie opinii w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole. W opinii oprócz diagnozy trudności i mechanizmów, które je wyjaśniają, zostaną określone mocne strony i zasoby dziecka. Na podstawie opinii dziecko uzyska zalecone wsparcie w szkole w postaci m.in. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych (podczas których będzie rozwijać umiejętności potrzebne do nauki pisania i czytania, korygować i kompensować funkcje, w których obrębie stwierdzono deficyty) oraz otrzyma bieżą pomoc od nauczycieli w trakcie prowadzonych zajęć.

Dzieci w wieku przedszkolnym, u których stwierdza się nieprawidłowości w rozwoju, również mogą uzyskać opinię poradni w sprawie objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na wniosek rodzica i otrzymać adekwatne wsparcie w przedszkolu zgodnie z zawartymi w opinii zaleceniami.

Dodatkowo specjaliści wskażą rodzicom konkretne ćwiczenia, zadania i zabawy stymulujące rozwój dziecka, ćwiczenia umiejętności, w których obrębie stwierdzono deficyty oraz zalecą kierunek rozwijania jego mocnych stron i zasobów.

Należy pamiętać, że dziecko z ryzykiem dysleksji nie musi stać się dzieckiem z dysleksją. Wszystko zależy od tego, jak szybko zostaną rozpoznane jego potrzeby i jak szybko odpowiemy na nie. Wprowadzenie właściwych działań daje szanse wyrównania dysharmonii w rozwoju psychomotorycznym dziecka i może uchronić je przed doznaniem niepowodzeń w nauce.

Opracowała:

Gabriela Kopera-Biełaś pedagog na podstawie zasobów Internetu.